

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

№5 (2)

2026

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

*Elektron nashr. 2026-yil, may.
2-qism*

Bosh muharrir o'rinbosari:
Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:
Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoirazimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldix'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Faxridinov Zafarjon Faxridin o'g'li, O'zb. Res. Bosh prokuraturasi HIJQKD boshqarma boshlig'i
Utayev Uktam Choriyevich, Anijon viloyati prokurorining o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zb. Res. Bosh prokuraturasi IJQK Departamentining Namangan viloyati boshqarmasi boshlig'i
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.
Abdukarimova Dinara Rustamxonovna, bank-moliya akademiyasi professori, DSc., professor.
Ikramov Murod Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Fakhriddinov Zafarjon Fakhriddin ogli, Head of the DCEC under the Prosecutor General's Office of the Rep. of Uzb.
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Prosecutor of Anijan Region
Ochilov Farkhod, Head of the Namangan Regional Department of the Department of Internal Affairs of Rep. of Uzb.
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyeva Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Abdukarimova Dinara Rustamkhanovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Ikramov Murod Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Geografiya fanlari doktori, professori
Umirzoqov Ja'sur Artiqboy o'g'li, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent
Zebo Kuldasheva, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Rustamov Ilkomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Rakhimovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Doctor of Geographical Sciences, Professor
Umirzokov Jasur Artiqboy ugli, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor
Zebo Kuldasheva, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 2023-yil 1-apreldagi 336/3-sonli qarori bilan ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

TIJORAT BANKLARIDA MOLIVAVIY HISOBOTLAR TAHLILINI RIVOJLANTIRISHNING DOLZARB MUAMMOLARI VA ULARNI BARTARAF ETISH YO'NALISHLARI	12
Xudoyberdiyev Ulug'bek Axmad o'g'li	
O'ZBEKISTON KOMPANIYALARIDA DIVIDEND SIYOSATI JOZIBADORLIGINI OSHIRISH	16
Shermuxamedov Akmal Komiljonovich	
РАЗВИТИЕ МЕХАНИЗМОВ ФИНАНСИРОВАНИЯ МАЛОГО И СРЕДНЕГО БИЗНЕСА В КОММЕРЧЕСКИХ БАНКАХ С ИСПОЛЬЗОВАНИЕМ ФИНТЕХА И ИСКУССТВЕННОГО ИНТЕЛЛЕКТА	21
Салимова Зиёда Рустамжон қизи	
ELEKTR TARMOQLARI KORXONALARIDA YO'QOTISHLAR HISOBI UCHUN ISHCHI HISOBVARAQLARI TIZIMINI ISHLAB CHIQUISH	27
Xojimurodov Zuxriddin Shukurullo o'g'li	
RAQAMLI MUHITDA BANK XIZMATLARINI MASOFADAN KO'RSATISHNI TAKOMILLASHTIRISH	32
Azlarova Aziza Axrorovna	
RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA SOLIQ ORGANLARI FAOLIYATINI SUN'YI INTELLEKT TEXNOLOGIYALARI ASOSIDA BOSHQARISHNI TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI	36
Soyibova Matluba Ahmedboyevna	
O'ZBEKISTONDA RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA TADBIRKORLIK SUBYEKTLARI FAOLIYATINI STRATEGIK BOSHQARISH METODOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI	41
M.O. Yo'ldoshova	
NARXLARNI BOSHQARISHNING ZAMONAVIY KONSEPSIYASI SIFATIDA DINAMIK NARX SHAKLLANTIRISH	45
Anvar Deberdiyev	
SOLIQ MA'MURCHILIGINI RAQAMLASHTIRISH VA RIVOJLANTIRISH ORQALI YASHIRIN IQTISODIYOT KO'LAMINI QISQARTIRISH YO'LLARI	49
Mamatkulov Salimjon Raxmonkulovich	
STARTAP EKOTIZIMLARINI RAG'BATLANTIRISHNING SOLIQ MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH: GLOBAL MUAMMOLAR VA HUDUDIIY IMKONIYATLAR	55
Ishimova Mohinur Absalomovna	
UMUMIY OVQATLANISH TIZIMIDA B2B MARKETINGINI JORIY ETISH. (XORAZM VILOYATI MISOLIDA)	61
Zakirova Gulnoza Qudratovna, Aliyeva Gulnora Ildarovna	
TIBBIYOT TASHKIOTLARIDA NOMOLIVAVIY AKTIVLAR HISOBI AMALIYOTINI TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI	67
Iskanov Xoljigit Nurkosimovich	
RAQAMLI TA'LIM TEXNOLOGIYALARINI RIVOJLANTIRISH MARKAZIDA ICHKI AUDIT TIZIMINI TASHIL ETISH AMALIYOTI	73
Suyunov Yorqin Bekmurodovich, Nazarov Ubaydulla Abdumannapovich	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA MONOPOLIYAGA QARSHI SIYOSATNI TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI	79
Yuldashev Akmal Kiyomovich	
TOG'-KON KORXONALARIDA TEXNOLOGIK TIZIM HOLATINI BAHOLASH VA IQTISODIY SAMARADORLIK ZAXIRALARINI ANIQLASH	83
Abirova Nargizabonu	
YASHIL IQTISODIYOT TAMOYILLARI VA ULARNING MILLIY RIVOJLANISHI	88
Turayev Abduvohid Kuldashevich	

IQTISODIYOTNING INNOVATSION TARAQQIYOTI SHAROITIDA MEHNAT RESURSLARIDAN SAMARALI FOYDALANISHDAGI XORIJ MAMLAKATLAR TAJRIBASI.....	93
Artiqova O'g'iljon Zafar qizi	
O'ZBEKISTON MILLIY TELERADIOKOMPANIYASI IQTISODIY SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA SEMIR MODELIDAN FOYDALANISH IMKONIYATLARI	101
Rustamov Zafar	
QURILISH MATERIALLARI SANOATI KORXONALARIDA ISHLAB CHIQARISH TANNARXINI PASAYTIRISHNING IQTISODIY MEXANIZMLARI	107
Metyakubov Azamat Djumanazarovich	
BUXORO ARK ANSAMBLI TURISTIK SIG'IM IMKONIYATLARINI BAHOLASH	111
Sulaymonova Malika Maxmudovna, Qilichov Muhriddin Husniddin o'g'li	
СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ МЕХАНИЗМОВ ПЛАНИРОВАНИЯ, КОНТРОЛЯ И АНАЛИЗА ДЕНЕЖНЫХ ПОТОКОВ НА МАЛЫХ ПРЕДПРИЯТИЯХ	116
Муродов Шавкатжон Фарходович, Зайналов Ж. Р.	
XALQARO MOLIYA INSTITUTLARI ISHTIROKIDAGI INVESTITSION LOYIHALARNI AMALGA OSHIRISHDA MAVJUD MUAMMOLAR VA ULARNI BARTARAF ETISH YO'LLARI	121
Ochildiyeva Naima Mengziya qizi, Ollokulova Feruza Mansurovna	
TIJORAT BANKLARINING KREDITLASH AMALIYOTIDA SUN'IY INTELLEKT TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISHNI TAKOMILLASHTIRISH.....	127
Melibayev Sodir Adilovich	
TIJORAT BANKLARI RENTABELLIGINI TA'MINLASHDA AKTIVLAR VA REGULYATIV KAPITALNING O'RNI	135
Sheraliev Abbos Xolmuminovich	
DIGITAL TRANSFORMATION OF DECISION-MAKING IN THE NATIONAL ELECTRICITY GRID OF UZBEKISTAN	140
Abdumalik A. Djumanov, Mukhlisa M. Gafurova, Tursunmurod R. Sobirov	
VIRTUAL IQTISODIYOTNING SHAKLLANISHI VA RIVOJLANISH MEXANIZMLARI	147
Yuldashev Adhamjon Axadjonovich	
O'ZBEKISTON QIMMATLI QOG'OZLAR BOZORINING RIVOJLANISH HOLATI VA INSTITUTSIONAL TUZILMASI.....	152
Shamsiddinov Ne'matjon Ashurali o'g'li	
ASOSIY VOSITALAR HISOBI VA AUDITINI TAKOMILLASHTIRISH.....	157
To'ychiyeva Dilnoza Farxod qizi	
ELEKTRON TIJORAT BOZORIDA RISKLARNI BAHOLASH MASALALARI	162
Aripov Ulug'bek Bahodirovich	
UY-JOY BOZORINI IPOTEKA KREDITLASH AMALIYOTI ORQALI INTEGRATSIYA QILISH: O'ZBEKISTON SHAROITIDA RIVOJLANISH YO'NALISHLARI	166
A'zamxo'jayeva Nihola Sulaymon qizi	
HUDUDIY INVESTITSIYA TARKIBINING IQTISODIY SAMARADORLIKKA DINAMIK TA'SIRINI EKONOMETRIK MODELLASHTIRISH (SURXONDARYO VILOYATI MISOLIDA)	171
Mirzakulova Risolat Musurmankulovna	
KICHIK BIZNES SUBYEKTLARI FAOLIYATINI KREDITLASH TARTIBINI TAKOMILLASHTIRISH	175
Bo'taev O'tkir Eshboevich	
KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIKNI MOLIYALASHTIRISHNING INNOVATSION USULLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	181
Umarova Malika Nematjanovna	
РАЗВИТИЕ ИНСТРУМЕНТОВ ЗЕЛЕННОГО ФИНАНСИРОВАНИЯ КАК ФАКТОР СТАНОВЛЕНИЯ ЦИРКУЛЯРНОЙ ЭКОНОМИКИ В УЗБЕКИСТАНЕ.....	187
Рахмонов Джамшид Одил угли	

ПРОБЛЕМЫ УПРАВЛЕНИЯ ЧЕЛОВЕЧЕСКИМИ РЕСУРСАМИ В ОРГАНИЗАЦИЯХ КУЛЬТУРЫ УЗБЕКИСТАНА.....	194
Абдусаламова Фарогат Сунатиллаевна	
BANK XIZMATLARI KO'RSATISH MEZONLARINI ANIQLASH VA ULARNI BAHOLASH.....	200
Avazbek Jo'rayev	
BARQAROR TURIZMNI RIVOJLANTIRISHDA EKOLOGIK OMILLARNING IQTISODIY AHAMIYATI	207
Kuymuratova Matlubaxon Abdimanabovna	
ASALARICHILIK XO'JALIKLARIDA ISHLAB CHIQRISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI	211
Berdimuratov Kuanishbay Genjebaevich	
ОЦЕНКА ЭФФЕКТИВНОСТИ УПРАВЛЕНИЯ СТЕЙКХОЛДЕРАМИ ПРОЕКТОВ И ПРОГРАММ.....	215
Абдулаттоев Абдухакимжон Абдулхамид угли	
О'ZBEKISTON RESPUBLIKASINING "YASHIL" IQTISODIYOTGA O'TISH STRATEGIYASI.....	228
Mohichexra Melikovna Mo'minova	
INKLYUZIV TURIZMNI RIVOJLANTIRISH XUSUSIYATLARI: XALQARO TAJRIBA TAHLILI	233
Dilbar Xasanovna Aslanova, Usmanova Zumrad Islamovna	
TA'LIM TIZIMIDA MARKETING YONDASHUVI VA TAMOYILLARINI QO'LLASHNING NAZARIY ASOSLARI	239
Musayeva Shoira Azimovna, Raxmonova Aziza Tolibovna	
MEHMONXONALAR VA OILAVIY MEHMON UYLARI RIVOJLANISHINING NAZARIY ASOSLARI	245
Boynazarov Ulug'bek Egamberdiyevich	
HUDUDLARNING TURISTIK SALOHİYATIDAN FOYDALANISH ORQALI ICHKI TURIZMNI RIVOJLANTIRISH IMKONIYATLARI.....	250
Daminov Mirvoxid Isroilovich	
О'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA YASHIL IQTISODIYOT RIVOJLANISHINING BARQAROR IQTISODIY O'SISHGA TA'SIRI: MAKROIQTISODIY VA TARMOQ KO'RSATKICHLARI ASOSIDA TAHLIL	255
Iminoxunov Abdukoxor Abdivaitovich	
OZIQ-OVQAT SANOATI KORXONALARIDA RAQAMLI TRANSFORMATSIYA JARAYONLARINING INNOVATSION SAMARADORLIKKA TA'SIRI	264
Abdunabiyev Sirojiddin G'anijon o'g'li	
ИССЛЕДОВАНИЕ АКТИВНОСТИ И СТАБИЛЬНОСТИ КАТАЛИЗАТОРОВ В ПРОЦЕССЕ ГИДРООЧИСТКИ НЕФТЕПРОДУКТОВ И ИХ РОЛЬ В ОХРАНЕ ОКРУЖАЮЩЕЙ СРЕДЫ.....	271
Тураев Баходир Тиркашевич, Махманов Дониёр Махманович	
SURXONDARYO VILOYATI HUDUDIY TURIZM BOZORINING MARKETING TAMOYILLARI ASOSIDAGI KOMPLEKS TAHLILI	276
Namozov Shahzod Maxmud o'g'li	
INNOVATIVE TRANSFORMATION PROCESSES AND ADVANCED INTERNATIONAL EXPERIENCE IN THE FIELD OF AGRICULTURAL SERVICES.....	282
Djurayeva Dilnoza Davronovna, Boltayeva Shakhnoza Bebudovna	
COMPARISON OF HOSPITAL-BASED AND HOME-BASED REHABILITATION AFTER CERVICAL SPINE SURGERY IN UZBEKISTAN	290
Shokhrukh Ziyavaddinov	
О'ZBEKISTON AKSIYADORLIK JAMIYATLARI MOLIYAVIY KOEFFITSIYENTLARI TAHLILI	299
Norqulov Mirsaid To'lqin o'g'li	
TIJORAT BANKLARIDA RAQOBAT MUHITINING SHAKLLANISHI VA RIVOJLANISH TENDENSIYALARI TAHLILI	306
Turdiyev Izatulla Ollaqulovich	
XALQARO STANDARTLAR ASOSIDA IJARA HISOBI TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI	312
Xoliqulova Yulduz Panji qizi	

ELEKTR TARMOQLARI KORXONALARNING MOLIYAVIY BARQARORLIGIGA RAQAMLASHTIRISH VA INNOVATSIYALARNING O'RNI: XORIJ TAJRIBASI	317
Mavlonov Ozod Ulug'bekovich	
QISHLOQ XO'JALIGINI RIVOJLANTIRISHNI DAVLAT TOMONIDAN TARTIBGA SOLISHNING XORIJIY DAVLATLAR ILG'OR TAJRIBALARI VA ULARNI MAMLAKATIMIZDA QO'LLASH IMKONIYATLARI	322
Rajapov Xayrulla Bekdurdiyevich, Sharipova Lobar Umrbek qizi	
BANK TIZIMINI RAQAMLASHTIRISH ASOSIDA BOSHQARISHNING ILG'OR XORIJIY TAJRIBALARI.....	330
Boltayev Zokirjon Otanazarovich	
RAQAMLI IQTISODIYOT TRANSFORMATSIYASI SHAROITIDA TIJORAT BANKLARI TO'LOV QOBILIYATINI TA'MINLASHNING INNOVATSION MEXANIZMLARI.....	334
Adilova Zohida Ikromjonovna	
MOLIYAVIY AKTIVLAR TARKIBIDAGI DEBITORLIK QARZDORLIKLARINI MHXS TALABLARI ASOSIDA BAHOLASHNING ZAMONAVIY YONDASHUVLARI	339
Umurzakov Dilshodbek Hakimovich	
ЦИФРОВЫЕ ТЕХНОЛОГИИ КАК ИНСТРУМЕНТ ПОВЫШЕНИЯ ЭФФЕКТИВНОСТИ МЕНЕДЖМЕНТА В УСЛОВИЯХ УДАЛЁННОЙ РАБОТЫ	345
Хамидов Далер Дилшодович	
ISMOIL SOMONIY MAQBARASINING TURISTIK SIG'IMINI BAHOLASH: BUXORO TARIXIY MARKAZI MISOLIDA.....	351
Choriyeva Dilovar Tohir qizi, Qilichov Muhridin Husniddin o'g'li	
CONSUMER TRUST IN UZBEKISTAN'S E-COMMERCE	356
Erkin Shavqiyev Professor, Ulugmurodov Farkhod	
IMPROVING THE FINANCING SYSTEM OF EXPORT ACTIVITIES OF SMALL BUSINESS ENTITIES.....	362
Karamatdinova Aysawle Parakhatovna	
XORIJIY OLIY TA'LIM MUASSASALARINING RAQAMLI MARKETING VOSITALARI TAHLILI: O'ZBEKISTON SHAROITIDA QO'LLASH IMKONIYATLARI	369
Sharopova Nafosat, Xolmamatov Diyorbek	
SURXONDARYO VILOYATIDA MEHNAT BOZORI RIVOJLANISHIGA TA'SIR ETUVCHI IJTIMOY-IQTISODIY OMILLARNI EKONOMETRIK MODELLASHTIRISH	374
Islomov Bobur Bahodir o'g'li	
XALQARO STANDARTLAR ASOSIDA ASOSIY VOSITALARGA AMORTIZATSIYA HISOBLASH USULLARI VA AUDITORLIK HISOBOTINI TAKOMILLASHTIRISH	380
Xasanov Shoxrux Raximjonovich	
O'ZBEKISTON IQTISODIYOTINI MODERNIZATSIYALASH SHAROITIDA REAL SEKTOR KORXONALARINING ROLI VA RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI.....	385
Sobitova Ra'no Solidjonovna, Babaxadjayev Firdavs Bahodir o'g'li	
PROSPECTS FOR THE DEVELOPMENT OF THE NEW UZBEK CONSULTING SERVICES MARKET AND METHODS FOR ASSESSING THE POTENTIAL FOR ATTRACTING INVESTMENTS	388
Usmonova Dilfuza Ilkhomovna	
RESPUBLIKAMIZDA UMUMIY OVQATLANISH SOHASI XIZMATLARINI RIVOJLANTIRISHGA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR VA ULARDAN FOYDALANISH.....	394
Kalanova Moxigul Baxritdinova	
RAQAMLI TRANSFORMATSIYA DAVRIDA KORXONA BOSHQARUVINING TASHKILIY-IQTISODIY SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI	399
Azlarova Munira Muhammad-Amin qizi, Yoqubov Madaminbek Abdurahim o'g'li	
BALIQCILIK SOHASIDA TADBIRKORLIK MAJMUALARINI DAVLAT TOMONIDAN TARTIBGA SOLISHNING ROSSIYA TAJRIBASI VA UNI O'ZBEKISTONDA QO'LLASH IMKONIYATLARI	406
Rajapov Xayrulla Bekdurdiyevich	

RIVOJLANGAN MAMLAKATLARDA CHIQUINDILARNI BOSHQARISH TIZIMINING ZAMONAVIY MODELLARI	416
Xasanov Komil Mutalibjanovich	
TOSHKENT VILOYATI QISHLOQ HUDUDLARIDA AYOLLAR TADBIRKORLIGINI RIVOJLANTIRISHNING IJTIMOIIY-IQTISODIY OMILLARI: EMPIRIK TAHLIL	421
Saidakbarova Ziyoda Doniyor qizi	
METHODOLOGICAL FOUNDATIONS FOR FINANCIAL SUPPORT FOR THE DEVELOPMENT OF ADDITIONAL ACTIVITIES IN FARM ENTERPRISES	426
Kalimbetov Khaliknazar Kurbanbaevich	
KIMYO SANOATI KORXONALARIDA IQTISODIY SAMARADORLIKNI OSHIRISH YO'NALISHLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	432
Suyarov Shaxzod Salim o'g'li	
XALQARO MOLIYA TASHKILOTLARIDAN O'ZBEKISTONGA JALB ETILGAN IMTIYOZLI MABLAG'LARNING SAMARADORLIGI	438
Turdiyeva Zarnigor Asqar qizi	
NAVOIY VILOYATIDA TURIZM XIZMATLARINI DIVERSIFIKATSIYA QILISH.....	442
Turayev Abduvoxid Kuldashevich	
TIJORAT BANKLARIDA KREDIT RISKNI BOSHQARISHNING XORIJIY AMALIYOTI.....	448
Turg'unov Nodirbek Muminjanovich	
KORXONALARDA STRATEGIK REJANI ISHLAB CHIQUISH DARAJALARI VA BOSQICHLARI	452
Zaripova Sayohat Zafarovna	
IQLIM O'ZGARISHINING AGRAR IQTISODIYOTGA TA'SIRI: NAZARIY YONDASHUVLAR VA XALQARO TAJRIBA.....	457
Ozodxon Mahmudovna Qo'ziboyeva, Anvarbekov Fayzullo Rustamjon o'g'li, Rahmonova Xosiyatxon Fayzullo qizi	
WAYS TO IMPROVE THE EFFICIENCY OF BANKING SERVICES THROUGH THE USE OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE AND BIG DATA TECHNOLOGIES.....	462
Mamatova Sevara Ilhom kizi	
O'ZBEKISTON TIJORAT BANKLARIDA RISK MENEJMENT TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH.....	470
Toshpulatov Davron Akromovich	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA YASHIL LOYIHALARNI MOLIYALASHTIRISH: HOLAT, MUAMMOLAR VA ISTIQBOLLAR.....	477
Qorriyeva Shahnoza Safarbayevna	
YASHIRIN IQTISODIYOTNING RASMIY IQTISODIYOTGA TA'SIRINI BAHOLASH MUAMMOLARI	482
Bobojonov Azimjon Akmal o'g'li	
NAVOIY VILOYATI QIZILQUM CHO'LLARIDA XALQARO TURIZMNI TASHKIL QILISH VA RIVOJLANTIRISHNING STRATEGIK YO'NALISHLARI.....	486
Turayev Abduvoxid Kuldashevich	
BARQAROR SHAHAR RIVOJLANISHINING ASOSIY OMILLARI VA ULARNING IQTISODIY O'SISHGA TA'SIRI: TANLANGAN DAVLATLAR VA O'ZBEKISTON MISOLIDA	493
Dadabayeva Nigora Muxamatxanovna, Jahongirova Muazzamxon Jahongir qizi	
AUDIT TEKSHIRUVLARIDA AUDIT DALILLARINI YIG'ISH AMALIYOTINI ZAMONAVIY IT TEXNOLOGIYALARDAN VA "MACHINE LEARNING" DAN FOYDALANGAN HOLDA TAKOMILLASHTIRISH ("IPAK YO'LI" AITB MISOLIDA).....	499
Eshqurbonov Bahrom Norsoat o'g'li	
O'ZBEKISTONDA OLIY TA'LIM BITIRUVCHILARINING MEHNAT BOZORIGA INTEGRATSIYASI: RAQAMLI KO'NIKMALAR OMILINING ROLI.....	506
Eshbo'riev Umarbek Rashidovich	
KOMPANIYALAR MOLIYASINING BARQARORLIGINI TA'MINLASH YO'LLARI.....	518
Rasulov Jasurbek Abdurasulovich	

ZAMONAVIY BAHOLASH FAOLIYATIDA PYTHON DASTURLASH TILINI QO'LLASHNING USLUBIY ASOSLARI VA ISTIQBOLLARI.....	522
Shaminov Abbosjon Faxriddin o'g'li	
MINTAQADA SANOAT TARMOQLARIGA INVESTITSİYALARNI JALB ETISHNING TASHKILIY-IQTISODIY YO'NALISHLARI.....	527
Maxmudov Jasurbek Ergashevich	
HUDUDIY ASALARICHILIKNI RIVOJLANTIRISHDA INNOVATSION YONDASHUVLAR VA ULARNING IQTISODIY SAMARADORLIGINI OSHIRISH MEKANIZMLARI	532
Sulaymonov Sherzod Nasivaliyevich	
BARQAROR TURIZM VA UNING IQTISODIY RIVOJLANISHGA TA'SIRI	536
Sultonova Abduraimova Kamola Abdumannob qizi	
РАЗВИТИЕ КОРПОРАТИВНЫХ ФИНАНСОВ С УЧЕТОМ ESG-ПРИНЦИПОВ	542
Алиева Сусанна Сейрановна	
ЭМОЦИОНАЛЬНЫЙ ИНТЕЛЛЕКТ РУКОВОДИТЕЛЯ КАК ФАКТОР ЭФФЕКТИВНОСТИ УПРАВЛЕНЧЕСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ.....	548
Алибекова Паризода Раджаб кизи, Алимова Машхура Тоирхоновна	
KREDIT RESURSLARINING HUDUDIY IQTISODIY SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA MOLIVAVIY SAVODXONLIKNING INSTITUTIONAL ROLI	554
G'aniyev Sanjar Poziljon o'g'li	
SANOAT KORXONALARIDA ISHLAB CHIQRISH INVESTITSİYALARIDAN FOYDALANISH SAMARADORLIGINI BAHOLASH	561
Qorabayev Shuxratjon Axmadjonovich	
O'ZBEKISTON IQTISODIYOTIDA KICHIK BIZNES VA TADBIRKORLIKNI QO'LLAB-QUVVATLASH ORQALI INKLYUZIV INVESTITSION MUHITNI RIVOJLANTIRISH.....	568
Irisqulova Munisa Akmal qizi	
AGROKLASTERLARNING TASHKILIY MEKANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI	573
Doliyev Samandar Toirovich	
MINTAQADA IQTISODIYOT TARMOQLARINI DIVERSIFIKATSIYALASH USULLARI.....	579
Sapayev Azamat Rustamovich	
MAKROIQTISODIY BARQARORLIKNI TA'MINLASHDA TASHQI SAVDO SIYOSATINING O'RNI	583
Rustamova Nodira	
GAVKUSHON ANSAMBLI MISOLIDA BUXORO TARIXIY MARKAZIDAGI MEROS OBYEKTLARINING TURISTIK SIG'IM SALOHİYATI.....	587
Xolmurodova Moxichehra Dilmurodovna, Qilichov Muhriddin Husniddin o'g'li	
ОПРЕДЕЛЕНИЕ МНОЖЕСТВЕННОГО КОРРЕЛЯЦИОННО-РЕГРЕССИОННОГО АНАЛИЗА С ПОМОЩЬЮ ПРИКЛАДНЫХ ПРОГРАММ	594
Ганиева Зулфия Самиевна	
XIZMATLAR SOHASINI RIVOJLANTIRISHNING IJTIMOY AHAMIYATI	600
G'aniyev M., Vannobova Gulhayo Tolibjon qizi	
BUXORO TARIXIY MARKAZIDAGI ABDULAZIZXON VA ULUG'BEK MADRASALARINING TURISTIK SIG'IM IMKONIYATLARINI BAHOLASH	604
Ro'ziqulova Feruza Qurbon qizi, Qilichov Muhriddin Husniddin o'g'li	
KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIK FAOLIYATINI MOLIVAVIY RAG'BATLANTIRISH HAMDA KAMBAG'ALLIKNI QISQARTIRISHNING IQTISODIY-STATISTIK TAHLILI	612
Iskandarov Saidazamxon Salohiddin o'g'li	
O'ZBEKISTONDA NOSTANDART BANDLIK ASOSIDA KICHIK BIZNES RIVOJINI BAHOLASHNING ILMIY-USLUBIY ASOSLARI.....	621
Fayzullayev Nurulla Baxromovich	
O'ZBEKISTONNING QAYTA TIKLANADIGAN ENERGIYA MANBALARIGA O'TISHI: MUAMMOLAR VA ISTIQBOLLAR.....	627
Ro'ziyeva Dilobar Isomjonovna, Jo'ramurodova Feruza Mardon qizi	

XARAJATLARNI BOSHQARISHNING NAZARIY YONDASHUVLARI VA USULLARI	633
Toshimov Azizbek Hakimovich	
ГЛОБАЛЬНАЯ КОНКУРЕНЦИЯ МОДЕЛЕЙ РЕГУЛИРОВАНИЯ ИИ И ЕЁ ВЛИЯНИЕ НА ПРОМЫШЛЕННУЮ ПОЛИТИКУ РАЗВИВАЮЩИХСЯ СТРАН	636
Рахматов Феруз Касымович, Садикова Дилафруз Ражабовна, Рахматов Фирдавс Феруз угли	
NODIR DEVONBEGI XONAQOHIDA TURISTIK SIG'IMNI BAHOLASH: FIZIK VA HAQIQIY SIG'IM TAHLILI	647
Odilova Muattar Akram qizi, Qilichov Muhriddin Husniddin o'g'li	
"O'ZBEKISTON – 2030" STRATEGIYASIDA IJTIMOY HIMOYA TIZIMINING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI	654
Zoya Xalekeyeva, Jamgirbaeva Nilufar Dauilbay qizi	
O'ZBEKISTON SUVEREN XALQARO OBLIGATSIYALARINING NISBATAN PAST FOIZ STAVKADA JOYLASHTIRILISHI: INVESTORLAR ISHONCHI VA MAKROIQTISODIY BARQARORLIK IFODASI	662
Toyirov Yunus Alamovich, Nazarov Qilich Xolmuradovich	
РОЛЬ КРИТИЧЕСКОГО ЧТЕНИЯ В ФОРМИРОВАНИИ МАРКЕТИНГОВОГО МЫШЛЕНИЯ СТУДЕНТОВ	668
Усманова Зумрад Исламовна	
ДИЛЕММА ПЛАТОНА И ПОППЕРА: ИНТУИЦИЯ КАК АБСОЛЮТНАЯ РАЦИОНАЛЬНОСТЬ	673
Мулладжанова Хосият Яздонова	
IQTISODIY TARAQQIYOTGA ERISHISHDA ERKIN IQTISODIY HUDUDLAR: KECHA, BUGUN VA ISTIQBOL	678
Boboqulov Sanjar Bahromqulovich	
MILLIY VALYUTA KURSI DINAMIKASINING IQTISODIY O'SISHGA TA'SIRI	684
Kurbanov Feruz Pirnazarovich, Xudaybergenov Yusufboy Murodovich	
QURILISHDA DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIK	690
B.K.Abdusamatov, F.Ablakulov	
NNTLARNING IJTIMOY AHAMIYATGA MOLIK LOYIHALARINI DAVLAT GRANTI SHAKLIDA MOLIYALASHTIRISHDA SAMARADORLIKNI OSHIRISHNING RAQAMLI MEKANIZMLARI	695
Xasanov Jahongir Botir o'g'li	
TIJORAT BANKLARI SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA BAZEL III STANDARTLARINING O'RNI VA AHAMIYATI	701
Absamatov Anvar Ergashevich	

TIJORAT BANKLARI SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA BAZEL III STANDARTLARINING O'RNI VA AHAMIYATI

Absamatov Anvar Ergashevich

Termiz iqtisodiyot va servis universiteti rektori

E-mail: absamatovanvar9@gmail.com

Annotatsiya. Ushbu maqolada tijorat banklari faoliyatini tartibga solishning xalqaro standarti hisoblangan Bazel III tizimining banklar samaradorligi hamda moliyaviy barqarorligiga ta'siri O'zbekiston misolida tahlil qilingan. Tadqiqotda bank tizimining kapitallashuv darajasi, likvidlilik koeffitsiyentlari (LCR, NSFR) va risklarni boshqarish mexanizmlari qiyosiy jihatdan o'rganilgan. O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki tomonidan joriy etilgan prudensial talablar, xususan, kapital yetarliligi koeffitsiyentining (CAR) xalqaro minimal standartlardan yuqori darajada belgilanishi bank tizimining tashqi iqtisodiy ta'sirlarga nisbatan barqarorligini mustahkamlashga xizmat qilgani asoslab berilgan. Shuningdek, maqolada bank aktivlarining o'sish dinamikasi, kredit portfeli sifati hamda Bazel III standartlarining banklar rentabelligiga ta'siri statistik ma'lumotlar asosida yoritilgan.

Kalit so'zlar: tijorat banklari, Bazel III, kapital yetarliligi, likvidlilik, moliyaviy barqarorlik, bank nazorati, O'zbekiston, risklarni boshqarish.

Abstract. This article analyzes the impact of the Basel III framework, recognized as an international standard for regulating commercial banking activities, on bank efficiency and financial stability using Uzbekistan as a case study. The research comparatively examines the capitalization level of the banking system, liquidity ratios (LCR, NSFR), and risk management mechanisms. It is substantiated that the prudential requirements introduced by the Central Bank of the Republic of Uzbekistan, particularly the establishment of the Capital Adequacy Ratio (CAR) above international minimum standards, have contributed to strengthening the resilience of the banking system against external economic shocks. Furthermore, the article highlights the dynamics of bank asset growth, the quality of credit portfolios, and the impact of Basel III standards on bank profitability based on statistical data.

Key words: commercial banks, Basel III, capital adequacy, liquidity, financial stability, banking supervision, Uzbekistan, risk management.

Аннотация. В данной статье анализируется влияние системы Базель III, являющейся международным стандартом регулирования деятельности коммерческих банков, на эффективность и финансовую устойчивость банков на примере Узбекистана. В исследовании проведен сравнительный анализ уровня капитализации банковской системы, коэффициентов ликвидности (LCR, NSFR) и механизмов управления рисками. Обосновано, что пруденциальные требования, установленные Центральным банком Республики Узбекистан, в частности определение коэффициента достаточности капитала (CAR) на уровне выше международных минимальных стандартов, способствовали укреплению устойчивости банковской системы к внешним экономическим воздействиям. Также в статье на основе статистических данных освещаются динамика роста банковских активов, качество кредитного портфеля и влияние стандартов Базель III на рентабельность банков.

Ключевые слова: коммерческие банки, Базель III, достаточность капитала, ликвидность, финансовая устойчивость, банковский надзор, Узбекистан, управление рисками.

KIRISH

Jahon moliya tizimining globallashuvi hamda iqtisodiy inqirozlarning transcargaraviy ta'siri kuchayib borayotgan hozirgi davrda bank tizimi barqarorligini ta'minlash har bir davlat iqtisodiy siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. 2008-yildagi global moliyaviy inqiroz an'anaviy bank nazorati mexanizmlarining ayrim jihatlari qayta ko'rib chiqish zaruratini yuzaga keltirdi. Natijada Bazel qo'mitasi tomonidan bank tizimi barqarorligini mustahkamlashga qaratilgan yanada takomillashtirilgan qoidalar majmuasi — Bazel III standarti ishlab chiqildi. Mazkur standart nafaqat kapital yetarliligiga, balki banklarning likvidlilik darajasi hamda leveraj

(qarz yuklamasi) ko'rsatkichlariga ham alohida e'tibor qaratadi. O'zbekiston iqtisodiyotini modernizatsiya qilish sharoitida bank sektorini isloh qilish va uni xalqaro standartlarga moslashtirish jarayoni izchil davom etmoqda [1].

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 12-maydagi "2020–2025-yillarga mo'ljallangan O'zbekiston Respublikasining bank tizimini isloh qilish strategiyasi to'g'risida"gi Farmoni sohada yangi bosqichni boshlab berdi. Ushbu strategiyaning asosiy maqsadi bank tizimida davlat ulushini bosqichma-bosqich kamaytirish, xususiy va xorijiy kapital ishtirokini kengaytirish hamda bank xizmatlari sifatini oshirishdan iborat. Bazel III talablarini joriy etish mazkur transformatsiya jarayonining muhim tarkibiy qismi bo'lib, mahalliy banklarning xalqaro moliya bozorlaridagi raqobatbardoshligini va investorlar ishonchini mustahkamlashga xizmat qiladi [2].

Iqtisodiy tahlillar shuni ko'rsatadiki, Bazel III standartlari banklar faoliyatida qo'shimcha tartibga solish mexanizmlarini talab etsa-da, uzoq muddatli istiqbolda tizimli risklarni kamaytirish va moliyaviy barqarorlikni ta'minlashga ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Banklarning o'z kapitali sifatini oshirish hamda likvidlilik zaxiralarini shakllantirish ularning kutilmagan iqtisodiy o'zgarishlarga moslashuvchanligini kuchaytiradi. O'zbekiston sharoitida bank aktivlarining keyingi yetti yil davomida 5,3 baravardan ortib, 877 trillion so'mdan oshgani nazorat va risklarni boshqarish mexanizmlarini yanada takomillashtirish zarurligini ko'rsatmoqda [3].

Bank tizimi barqarorligi iqtisodiy o'sish sur'atlari bilan chambarchas bog'liqdir. Tijorat banklari tomonidan real sektorga yo'naltirilayotgan kreditlar hajmining ortishi bilan bir qatorda risklar ko'lami ham kengayib boradi. Shu bois Bazel III doirasidagi kontrtsiklik kapital buferlari hamda kapitalni saqlash buferlari kabi zamonaviy prudensial mexanizmlarni amaliyotga keng joriy etish dolzarb ahamiyat kasb etadi. Mazkur mexanizmlar iqtisodiy faollik yuqori bo'lgan davrlarda qo'shimcha zaxiralarni shakllantirish, iqtisodiy pasayish davrlarida esa ushbu zaxiralardan samarali foydalanish imkonini beradi [4].

Ushbu maqolaning maqsadi O'zbekiston tijorat banklarida Bazel III standartlarining joriy etilish holatini o'rganish, uning banklar samaradorligi va moliyaviy barqarorligiga ta'sirini baholash hamda istiqboldagi ustuvor vazifalarni belgilab berishdan iborat. Tadqiqot davomida mamlakat bank tizimidagi asosiy moliyaviy barqarorlik ko'rsatkichlari dinamikasi tahlil qilinadi va xalqaro tajriba bilan qiyosiy baholanadi. Bu esa bank nazorati tizimini yanada takomillashtirish bo'yicha ilmiy asoslangan taklif va tavsiyalar ishlab chiqish imkonini beradi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Bank tizimini tartibga solish va Bazel standartlari bo'yicha ko'plab xalqaro hamda mahalliy olimlar tomonidan ilmiy tadqiqotlar olib borilgan. Xususan, Bazel qo'mitasining (BCBS) asosiy hujjatlari mazkur tizimning nazariy va uslubiy asoslarini shakllantirgan. G'arb iqtisodchilari F. Mishkin va L. Saunders bank risklarini boshqarishda kapital yetarliligining ahamiyatini o'z ilmiy ishlarida batafsil yoritib berganlar. Ularning fikricha, bank kapitali nafaqat operatsion xarajatlarni qoplash, balki kutilmagan moliyaviy yo'qotishlardan himoya qiluvchi "xavfsizlik yostig'i" vazifasini ham bajaradi [5]. Shuningdek, J. Cole va T. Kosak kabi olimlar Bazel III standartlarining banklar samaradorligi (ROE va ROA) bilan o'zaro bog'liqligini empirik jihatdan tahlil qilib, qat'iy prudensial talablar qisqa muddatda rentabellik ko'rsatkichlariga ma'lum darajada ta'sir qilishi mumkinligini, biroq uzoq muddatli istiqbolda moliyaviy barqarorlikni mustahkamlashga xizmat qilishini ta'kidlaganlar.

O'zbekistonlik iqtisodchi olimlardan Sh. Abdullaeva, A. Omonov, J. Ataniyazov va boshqa tadqiqotchilar mamlakat bank tizimini Bazel standartlari asosida transformatsiya qilish masalalarini keng o'rganganlar. Jumladan, Sh. Abdullaeva o'z ilmiy ishlarida tijorat banklari kapitalining sifat tarkibini takomillashtirish hamda I-darajali kapital ulushini oshirish zarurligini asoslab bergan [6]. Mahalliy tadqiqotchilarning aksariyati O'zbekiston sharoitida Bazel III talablarini joriy etishda davlat ishtirokidagi banklarning institutsional xususiyatlarini hisobga olish muhim ekanligini qayd etadilar.

Mavjud ilmiy adabiyotlar tahlili shuni ko'rsatadiki, Bazel III standartlarining banklar samaradorligiga ta'siri bo'yicha yagona ilmiy yondashuv shakllanmagan. Ayrim tadqiqotlarda ushbu standartlarning bank barqarorligini oshirishdagi ijobiy jihatlari alohida e'tirof etilgan bo'lsa, boshqa izlanishlarda prudensial talablarning kreditlash hajmi va rentabellik ko'rsatkichlariga ta'siri muhokama qilingan. Shu nuqtai nazardan, O'zbekiston bank tizimining so'nggi yillardagi statistik ma'lumotlari asosida qo'shimcha ilmiy tahlillar olib borish dolzarb ahamiyat kasb etadi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Ushbu tadqiqotda iqtisodiy-statistik tahlil, qiyosiy taqqoslash, induksiya va deduksiya hamda guruhlash usullaridan foydalanildi. Tadqiqotning axborot bazasini O'zbekiston Respublikasi Markaziy bankining statistik byulletenlari, moliyaviy barqarorlik bo'yicha hisobotlari, tijorat banklarining yillik moliyaviy hisobotlari hamda xalqaro moliya institutlari — Xalqaro valyuta jamg'armasi (IMF) va Jahon bankining (World Bank) tahliliy

materiallari tashkil etdi. Tahlillar 2018–2024-yillar oralig'idagi dinamik qatorlarni qamrab olib, asosiy e'tibor kapital yetariligi (CAR), I-darajali kapital koeffitsiyenti hamda likvidlilik koeffitsiyentlariga (LCR) qaratildi [7].

Banklar samaradorligini baholashda kapital rentabelligi (ROE) va aktivlar rentabelligi (ROA) ko'rsatkichlarining Bazel III talablari bilan o'zaro bog'liqligi tahlil qilindi. Shuningdek, riskka tortilgan aktivlarni (RWA) hisoblashda Markaziy bankning yangilangan metodologiyasi, xususan, kichik biznes kreditlari uchun risk vaznlaridagi o'zgarishlar inobatga olindi. Tadqiqot davomida banklar mulkchilik shakliga ko'ra, ya'ni davlat ulushi mavjud banklar va xususiy banklar guruhlariga ajratilib tahlil qilindi. Bu esa Bazel III standartlariga moslashish darajasidagi farqlarni aniqlash imkonini berdi [8].

Bundan tashqari, Bazel III doirasidagi "Liquidity Coverage Ratio" (LCR) va "Net Stable Funding Ratio" (NSFR) ko'rsatkichlarining banklar likvidligini boshqarish tizimiga ta'siri matematik modellashtirish elementlari asosida o'rganildi. Mazkur metodologik yondashuv tadqiqot natijalarining ilmiy asoslanganligi va O'zbekiston bank tizimi uchun amaliy ahamiyatini ta'minlashga xizmat qiladi. O'rganilgan ma'lumotlar asosida bank tizimining moliyaviy barqarorlik indikatorlari prognoz qilinib, samaradorlikni oshirish bo'yicha tegishli taklif va tavsiyalar ishlab chiqildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

O'zbekiston bank tizimida Bazel III standartlarini joriy etish jarayoni bosqichma-bosqich amalga oshirilmoqda. O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki ma'lumotlariga ko'ra, 2024-yil yakunlari holatida bank tizimining kapital yetariligi koeffitsiyenti (CAR) o'rtacha 17–18 foizni tashkil etgan bo'lib, bu Bazel III standartida belgilangan minimal 10,5 foizlik talabdan (kapital buferlarini hisobga olgan holda) sezilarli darajada yuqoridir. Mazkur holat banklarning yuqori darajada kapitallashganligini hamda ehtimoliy moliyaviy yo'qotishlarni qoplash imkoniyatiga ega ekanligini ko'rsatadi. Shu bilan birga, ayrim hollarda kapital ko'rsatkichlarining yuqori bo'lishi mavjud resurslardan foydalanish samaradorligini yanada oshirish zarurligini ham anglatishi mumkin [9].

Tahlillar shuni ko'rsatadiki, O'zbekiston bank tizimida prudensial nazorat mexanizmlarini kuchaytirish orqali moliyaviy barqarorlikni mustahkamlashga alohida e'tibor qaratilmoqda. Xususan, kapital yetariligi, likvidlilik va risklarni boshqarish bo'yicha joriy etilgan talablar xalqaro standartlarga muvofiq ravishda takomillashtirilmoqda. Bu esa mahalliy banklarning tashqi iqtisodiy o'zgarishlarga moslashuvchanligini oshirish bilan bir qatorda, investorlar va xalqaro moliya institutlari ishonchini mustahkamlashga xizmat qilmoqda.

Quyidagi jadvalda Bazel III xalqaro talablari hamda O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki tomonidan belgilangan prudensial me'yorlar qiyosiy tarzda keltirilgan. Jadval ma'lumotlari milliy regulyator tomonidan bank tizimi barqarorligini ta'minlash maqsadida ayrim yo'nalishlarda xalqaro standartlarga nisbatan ehtiyotkorroq va mustahkamroq talablar qo'llanilayotganligini ko'rsatadi (1-jadval).

1-jadval. Bazel III va O'zbekiston Markaziy banki kapital talablari qiyosiy tahlili¹

Ko'rsatkich nomi	Bazel III minimal talabi (%)	MB amaldagi talabi (%)	O'zbekiston banklari o'rtacha ko'rsatkichi (2024-y)
Umumiy kapital yetariligi (CAR)	8.0 + 2.5 (bufer)	13.0	17.2
I-darajali kapital yetariligi	6.0 + 2.5 (bufer)	10.0	14.1
Asosiy I-darajali kapital (CET1)	4.5 + 2.5 (bufer)	8.0	12.8
Likvidlikni qoplash me'yori (LCR)	100.0	100.0	185.0

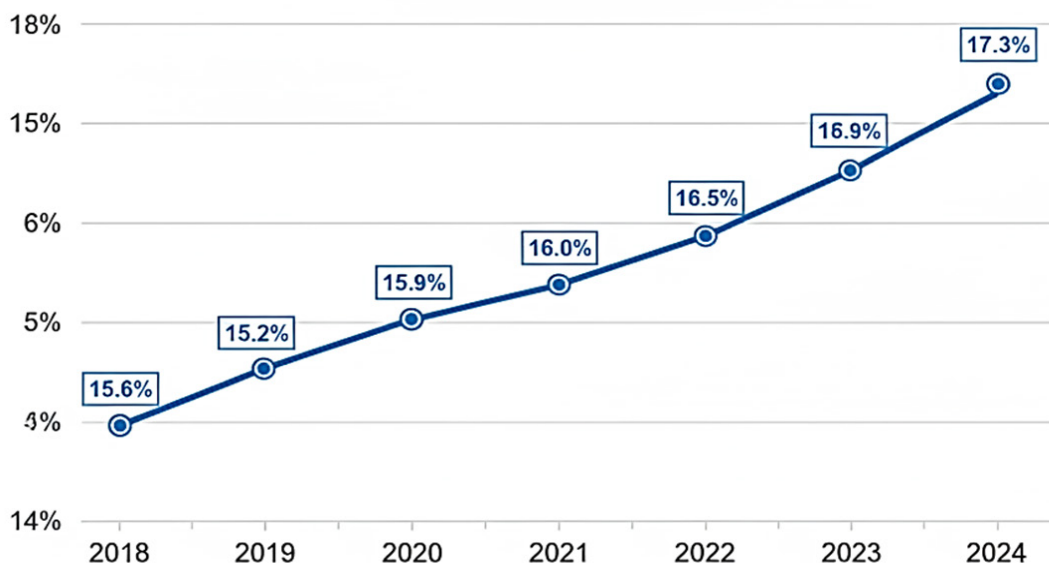
Jadval ma'lumotlari shuni ko'rsatadiki, O'zbekiston tijorat banklari tomonidan Bazel III talablarini bajarish jarayoni barqaror davom etmoqda. Xususan, LCR ko'rsatkichining 185 foiz darajasida shakllanishi bank tizimida yuqori likvidli aktivlar zaxirasi yetarli ekanligini va qisqa muddatli moliyaviy majburiyatlarni bajarish imkoniyatlari yuqori ekanligini anglatadi. Shu bilan birga, tahlillar bank aktivlari hajmining o'sish sur'atlari kapital o'sish sur'atlariga nisbatan yuqoriroq ekanligini ko'rsatmoqda. So'nggi yetti yil davomida bank aktivlari 5,3 baravardan ortiq oshgan bo'lsa, regulyativ kapital hajmi ham izchil ravishda ko'payib borgan [10].

Banklar samaradorligi ko'rsatkichlari, xususan kapital rentabelligi (ROE) tahlili natijalari 2020–2024-yillar davomida ayrim o'zgarishlar kuzatilganligini ko'rsatadi. Bazel III standartlari doirasidagi prudensial talablarning kuchayishi banklarni nisbatan barqaror va xavfsiz aktivlarga investitsiya yo'naltirishga rag'batlantirmoqda. Bu esa ayrim hollarda yuqori risk darajasiga ega bo'lgan, biroq yuqori daromadlilikni ta'minlovchi loyihalarni moliyalashtirish hajmiga ma'lum darajada ta'sir ko'rsatishi mumkin. Statistik ma'lumotlarga ko'ra, banklar aktivlari rentabelligi (ROA) o'rtacha 2,5–3,0 foiz oralig'ida barqaror shakllangan.

1 Muallif ishlanmasi

Umuman olganda, Bazel III standartlarining joriy etilishi O'zbekiston bank tizimining moliyaviy barqarorligini mustahkamlash, risklarni samarali boshqarish va xalqaro moliya bozorlariga integratsiyalashuv jarayonlarini jadallashtirishga xizmat qilmoqda. Quyidagi rasmda bank tizimida kapital yetarliligi ko'rsatkichlarining yillar kesimidagi dinamikasi aks ettirilgan (1-rasm).

1-rasm. O'zbekiston bank tizimida kapital yetarliligi koeffitsiyenti dinamikasi (2018-2024 yy.)²

Ushbu rasm bank tizimining barqaror rivojlanish trayektoriyasida ekanligini ko'rsatadi. Shunga qaramay, banklar o'rtasida kapital taqsimotining notekisligi saqlanib qolmoqda. Davlat ishtirokidagi yirik banklar — O'zbekiston Respublikasi Tashqi iqtisodiy faoliyat milliy banki, Agrobank va Sanoatqurilishbank kapitalizatsiya darajasi bo'yicha yetakchi o'rinlarni egallamoqda. Bunga ushbu banklarning kapital bazasi muntazam ravishda mustahkamlanib borayotgani sabab bo'lmoqda. Xususiylashtirilgan banklarda esa samaradorlik ko'rsatkichlari, xususan kapital rentabelligi (ROE) nisbatan yuqoriroq shakllanayotgan bo'lsa-da, ularning bozor ulushi hanauz cheklanganligicha qolmoqda [11].

Bazel III doirasidagi yangi o'zgarishlar, jumladan, 2025-yildan boshlab kichik biznes subyektlariga ajratilgan kreditlar uchun risk vaznining 75 foizga tushirilishi banklar faoliyati samaradorligiga ijobiy ta'sir ko'rsatishi kutilmoqda. Mazkur yondashuv banklarga kapital resurslaridan samaraliroq foydalanish orqali kreditlash hajmini kengaytirish imkonini beradi. Shuningdek, I-darajali qo'shimcha kapital (AT1) tarkibiga doimiy va kumulyativ bo'lmagan moliyaviy instrumentlarning kiritilishi banklar uchun bozor mexanizmlari asosida kapital jalb qilish imkoniyatlarini kengaytiradi. Bu esa banklarning davlat moliyaviy qo'llab-quvvatlashiga bo'lgan ehtiyojini kamaytirish hamda ularning iqtisodiy mustaqilligini mustahkamlashga xizmat qiladi.

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, Bazel III standartlarini joriy etish O'zbekiston bank tizimi uchun nafaqat prudensial tartibga solish vositasi, balki barqaror iqtisodiy o'sishni ta'minlovchi muhim omillardan biri hisoblanadi. O'zbekiston tajribasi bank nazoratini kuchaytirish iqtisodiy islohotlar davrida moliyaviy tizimning barqarorligini saqlashda muhim ahamiyat kasb etishini tasdiqlaydi. Shu bilan birga, ushbu jarayonda muhokama qilinishi lozim bo'lgan bir qator masalalar ham mavjud.

Birinchidan, kapital yetarliligi bo'yicha yuqori talablar banklarning kreditlash imkoniyatlariga ma'lum darajada ta'sir ko'rsatmoqda. Yuqori CAR ko'rsatkichini saqlab turish banklardan qo'shimcha kapital zaxiralarini shakllantirishni talab qiladi, bu esa ayrim hollarda kredit resurslari qiymatining oshishiga olib kelishi mumkin [12].

Ikkinchidan, Bazel III standartlariga to'liq moslashish jarayonida banklar uchun hisobdorlik va monitoring talablari kengaymoqda. Xalqaro ekspertlarning baholashicha, O'zbekiston 2026-yilga qadar Bazel qo'mitasining 29 ta asosiy tamoyiliga to'liq moslashishni maqsad qilgan. Bu esa banklardan nafaqat kapital va likvidlilik kabi miqdoriy ko'rsatkichlarni, balki korporativ boshqaruv, ichki nazorat hamda risk-menejment tizimlarini ham xalqaro standartlarga mos ravishda takomillashtirishni talab etadi [13].

Uchinchidan, davlat ishtirokidagi banklarni transformatsiya qilish va xususiylashtirish jarayonlari Bazel III talablarini bajarishda yangi institutsional vazifalarni yuzaga keltirishi mumkin. Davlat kafolati asosidagi kreditlar ulushining qisqarishi va bozor mexanizmlarining kuchayishi banklarning risk profilini o'zgartiradi. Shu

² Muallif ishlanmasi

sababli, banklar samaradorligini oshirishda faqat kapital yetariligidga e'tibor qaratish bilan cheklanib qolmasdan, operatsion xarajatlarni optimallashtirish, raqamli texnologiyalarni keng joriy etish hamda daromad manbalarini diversifikatsiya qilish muhim ahamiyat kasb etadi [14].

Bundan tashqari, likvidlikni boshqarishda NSFR ko'rsatkichining ahamiyati ortib borayotgani banklarni uzoq muddatli va barqaror resurs bazasini, ayniqsa depozit portfelini kengaytirishga undamoqda. Mazkur yondashuv bank tizimining uzoq muddatli moliyaviy barqarorligini ta'minlash va tashqi iqtisodiy ta'sirlarga moslashuvchanligini oshirishda muhim omil bo'lib xizmat qiladi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

O'tkazilgan tadqiqotlar hamda statistik tahlillar asosida shunday xulosaga kelish mumkinki, Bazel III standartlari O'zbekiston tijorat banklari faoliyatining samaradorligi va moliyaviy barqarorligini ta'minlashda muhim ahamiyat kasb etadi. Mamlakat bank tizimi hozirgi kunda yetarli darajadagi kapital va likvidlik zaxirasiga ega bo'lib, bu holat O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki tomonidan amalga oshirilayotgan prudensial nazorat siyosatining samarali natijasi sifatida namoyon bo'lmoqda. Shu bilan birga, bank tizimi samaradorligini yanada oshirish va xalqaro standartlarga moslashuv darajasini kuchaytirish maqsadida quyidagi takliflarni amalga oshirish maqsadga muvofiq hisoblanadi:

1. Banklar kapitalining sifat tarkibini yaxshilash maqsadida Bazel III talablariga mos keluvchi gibril kapital instrumentlari — AT1 va Tier 2 vositalaridan foydalanish ko'lamini kengaytirish lozim. Bu banklarga davlat mablag'lariga tayanishdan ko'ra, moliya bozorlari orqali qo'shimcha kapital jalb qilish imkoniyatlarini kengaytiradi [15; 18-b.].

2. Risk-menejment tizimini yanada takomillashtirish orqali riskka tortilgan aktivlarni (RWA) hisoblash metodologiyasini Bazel III standart yondashuviga bosqichma-bosqich to'liq moslashtirish zarur. Mazkur yondashuv kichik va o'rta biznes subyektlarini kreditlashda banklar zimmasidagi kapital yuklamasini optimallashtirishga xizmat qiladi.

3. Banklarda operatsion samaradorlikni oshirish maqsadida raqamli transformatsiya jarayonlarini jadallashtirish muhim ahamiyat kasb etadi. Bazel III talablarining samarali bajarilishi zamonaviy IT-infratuzilma, ma'lumotlarni qayta ishlash tizimlari va avtomatlashtirilgan risk monitoring mexanizmlarini keng joriy etishni talab etadi.

4. Davlat ishtirokidagi banklarni transformatsiya qilish va xususiylashtirish jarayonlarini izchil davom ettirish orqali bank tizimidagi raqobat muhitini yanada rivojlantirish maqsadga muvofiqdir. Raqobat muhiti banklarni resurslardan samarali foydalanishga, xizmatlar sifatini oshirishga hamda moliyaviy xizmatlar tannaxini optimallashtirishga rag'batlantiradi.

Umuman olganda, Bazel III standartlari bank tizimining xalqaro moliya bozorlariga integratsiyalashuvini ta'minlovchi muhim omillardan biri hisoblanadi. Mazkur standartlarga rioya etish banklarning moliyaviy barqarorligini mustahkamlash bilan bir qatorda, O'zbekistonning xalqaro reytinglardagi mavqeini yaxshilash va xorijiy investitsiyalar oqimini kengaytirishga ham xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 12-maydagi PF-5992-sonli "2020–2025-yillarga mo'ljallangan O'zbekiston Respublikasining bank tizimini isloh qilish strategiyasi to'g'risida"gi Farmoni <https://lex.uz/docs/-4811025>
2. Abdullayeva Sh.Z. Bank ishi: darslik. – Toshkent: "Iqtisod-moliya", 2017. – 632 b.
3. O'zbekiston Respublikasi Markaziy bankining 2023-yil uchun yillik hisoboti. – Toshkent, 2024.
4. Basel Committee on Banking Supervision. Basel III: A Global Regulatory Framework for More Resilient Banks and Banking Systems. – Basel: BIS, 2011.
5. Mishkin F.S. The Economics of Money, Banking and Financial Markets. – 13th Edition. – Pearson Education, 2019.
6. Karimov A.A. Bank tizimini isloh qilish va barqarorligini ta'minlash. – Toshkent: "Fan va texnologiya", 2021.
7. O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki. Moliyaviy barqarorlik sharhi – 2022. – Toshkent, 2023.
8. Ataniyazov J.X. Xalqaro valyuta-kredit munosabatlari. – Toshkent: "Moliya", 2020.
9. International Monetary Fund (IMF). Republic of Uzbekistan: Financial Sector Assessment Program – Detailed Assessment of Observance. – Washington, D.C., 2024.
10. Saunders A., Cornett M.M. Financial Institutions Management: A Risk Management Approach. – 10th Edition. – New York: McGraw-Hill Education, 2020.
11. O'zbekiston Respublikasi Markaziy bankining "Tijorat banklari kapitalining yetariligidga qo'yiladigan talablar to'g'risida"gi nizomi.
12. World Bank. Uzbekistan Banking Sector Reform Project Documents. – Washington, D.C., 2023.
13. Nosirov S. Bazel III va uning O'zbekiston bank tizimiga ta'siri // Iqtisodiyot va innovatsion texnologiyalar. – 2024. – №2.
14. Central Bank of Uzbekistan. Statistical Bulletin – December 2023. – Tashkent, 2023.
15. Haydarov O.K. Bazel III talablari va ularning O'zbekiston tijorat banklari faoliyatiga ta'siri // Modern American Journal. – 2025. – Vol. 1.

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o'g'li

2026. № 5 (2)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelmasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin. Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

EI.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>